

[Formanden.]

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om afsætning af frisk dansk frugt og danske gartneriprodukter.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om valutaforhold m. v.

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om afgift ved ejerskifte af brugte motorkøretøjer.

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af parfumer, toiletmidler m. v.

8) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om udstedelse af statspræmieobligationer.

9) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende en påtænkt ekspropriation af arealer i Ho-Oksby og Ål kommuner [af Skræppenborg-Nielsen m. fl.].

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

11) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme.

12) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v.

13) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1964 til 31. marts 1965.

14) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om boligbyggeri.

Mødet hævet kl. 18⁴.

99. møde.

Tirsdag den 1. juni kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler økonomiministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om midlertidig regulering af obligationsudstedelsen.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Økonomiministeren (Henry Grünbaum): Hermed skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om midlertidig regulering af obligationsudstedelsen.*

Baggrunden for dette forslag må naturligvis søges i den seneste tids utilfredsstillende udvikling på obligationsmarkedet, der til trods for store støttekøb fra Nationalbanken har været præget af et fortsat fald i obligationskurserne. Blandt årsagerne til denne udvikling er det nærliggende først at pege på den meget stærke stigning i obligationsudstedelsen. Jeg kan således nævne, at nettotilgangen af obligationer i de vigtigste institutter er steget fra ca. 2,7 milliarder kr. i 1962 til over 4½ milliarder kr. i 1964, og de seneste oplysninger tyder på, at denne vækst i obligationsudbuddet fortsætter.

Bag dette forøgede udbud af obligationer ligger den meget store investeringsaktivitet, herunder de meget betydelige investeringer i de sektorer, der i særlig grad finansieres over obligationsmarkedet — boligbyggeriet og landbruget. Til den voksende efterspørgsel efter lån herfra har imidlertid gennem det sidste par år føjet sig en stærkt øget lånoptagelse til andre formål: industri, handel, tillægslån m. v., ligesom der også synes at være en tendens til, at realkreditinstitutternes lånudmåling efterhånden er blevet en del mere rigelig.

Denne udvidelse af obligationsmarkedet kunne vel i og for sig i flere henseender betragtes med tilfredshed, men det er dog på den anden side klart, at den under den stærke økonomiske udvikling i det sidste halvandet år er taget så uforholdsmæssigt

[Økonomiministeren.]

til i styrke, at det har bidraget til svækkelsen af obligationsmarkedet.

En anden væsentlig årsag til faldet i obligationskurserne har været den stramme pengepolitik, der er blevet nødvendiggjort af det overmåde kraftige tempo i investeringerne. Der er sket en ikke ubetydelig likviditetsopsugning, og endvidere er der for nylig mellem Nationalbanken og banker og sparekasser afsluttet aftaler om begrænsning af de private pengeinstitutters udlån.

De strammere kreditforhold i pengeinstitutterne har været medvirkende til, at lånoptagelsen over obligationsmarkedet er blevet forceret, og man kan derfor med rette rejse det spørgsmål, om det i den foreliggende situation er hensigtsmæssigt, at der fortsat er ubegrænset adgang til obligationsmarkedet.

Den stærke vækst i obligationsudbuddet har i øvrigt gjort det vanskeligt på samme tid at fastholde en relativt stram likviditet i bankerne og at sikre mod stærke kursfald på obligationer.

Nationalbanken har i de senere måneder købt obligationer for betydelige beløb — i den allerseneste tid for endog så store beløb, at banken i perioder har været næsten den eneste køber på markedet.

Under indtryk af den fortsat stærke vækst i obligationsudbuddet er Nationalbanken imidlertid nu nået til den opfattelse, at der ikke med støtteopkøb af en størrelsesorden, der vil være likviditetsmæssig forsvarlig, er mulighed for at undgå fortsatte kursfald. Nationalbanken har derfor henvendt sig til regeringen og indtrængende henstillet, at der blev tilvejebragt lovhjemmel for en midlertidig regulering af obligationsudstedelsen, idet forhandlinger mellem banken og kreditforeningerne har gjort det klart, at kreditforeningerne var af den opfattelse, at en begrænsning forudsatte lov-mæssige foranstaltninger.

I betragtning af den hidtidige kursudvikling og risikoen for nye kursfald, som kunne røkke tilliden til obligationsmarkedet, har regeringen kunnet tilslutte sig Nationalbankens opfattelse og fremsætter derfor nærværende lovforslag. Om de hovedsynspunkter, regeringen har anlagt ved udarbejdelsen af forslaget, skal jeg kort nævne følgende:

For det første har der været lagt stor vægt

på at tilvejebringe en ordning, der var administrativt enkel, og som ikke indebar, at der skulle tages stilling til et utal af låneandragender. Ligeledes har man lagt vægt på, at ordningen ikke forrykkede det indbyrdes forhold mellem de forskellige obligationsudstedende institutter. Begrænsningen er derfor gennemført ved simpelt hen at fastsætte nyudlånene i hvert enkelt institut som en procent af instituttets nyudlån i finansåret 1964-65. Endvidere har man fundet det rimeligst, at reguleringen omfattede samtlige de institutter, hvor der var en stort set automatisk adgang for låntagerne til at optage lån. Långivningen fra de enkelte finansieringsinstitutter, der ikke er omfattet af ordningen, er der for alle praktiske formål mulighed for at holde igen på ad anden vej.

Jeg skal på den anden side erkende, at en regulering af denne relativt summariske karakter kunne rumme ulemper på længere sigt, og også af denne grund har man derfor lagt vægt på at gennemføre en midlertidig lovgivning. Det foreslås derfor, at loven har gyldighed indtil den 31. marts 1967.

For det andet har regeringen tillagt det stor betydning, at finansieringen af nyt boligbyggeri blev tilgodeset også under de således ændrede forhold. Det er ikke hensigtsmæssigt helt at holde boligbyggeriets finansiering uden for ordningen, idet dette kunne rumme en risiko for, at den ved aftalen mellem Nationalbanken og bankerne tilsigtede udlånsbegrænsning blev svækket gennem øget optagelse af forhåndslån. Man har derfor i stedet valgt at fastsætte særlige grænser for långivningen til henholdsvis nyt boligbyggeri — herunder dog ikke sommerhuse — og til andre formål. For lån til nyt boligbyggeri er grænsen sat til 110 pct. af udlånene i basisperioden, hvorved der er taget hensyn til boligbyggeriets øgede omfang. Herudover skulle ordningen naturligvis indebære den fordel, at boligbyggeriet kan skånes for de yderligere kursfald, som ellers havde været at vente.

For lån til andre formål er grænsen sat til 75 pct. af udlånene i basisperioden, og da disse lån udgør knap halvdelen af de samlede nyudlån, skulle reguleringen således indebære, at det samlede obligationsudbud reduceres med knap en halv snes procent i sammenligning med 1964-65.

[Økonomiministeren.]

Det siger sig selv, at det er vanskeligt med en sådan ny regulering nøjagtigt at ramme det låneniveau, der er grundlag for på kapitalmarkedet, ligesom udviklingens gang naturligvis kan tilsige tilpasninger af reguleringen. Der er derfor også i lovforslaget indføjet en hjemmel for Danmarks Nationalbank til med økonomiministerens samtykke at ændre de nævnte lånegrænser.

Regeringen er sig naturligvis bevidst, at det er en vidtrækkende forholdsregel på denne måde at gribe ind i den traditionelt frie adgang til obligationsmarkedet, som i øvrigt har rummet mange fordele. Jeg vil dog ikke undlade at nævne, at det danske kapitalmarked i denne henseende indtager en særstilling, idet man vist ikke i noget andet land har en tilsvarende fri adgang. I mange lande er det endog således, at regulering af emissionerne betragtes som et vigtigt led i den økonomiske politik.

Uanset betænkelighederne har regeringen imidlertid fundet, at de nuværende ekstrordinære forhold på obligationsmarkedet motiverede sådanne foranstaltninger. Det er mit håb, at det er lykkedes at udforme dem på en sådan måde, at de er til mindst mulig ulempe for såvel kreditinstitutterne som låntagerne, der jo til syvende og sidst også må være interesseret i, at tilliden til obligationsmarkedet ikke rokkes.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 156) findes i tidenden sp. 5682, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 997).

Der var stillet 2 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om en kornordning for høstdårene 1965-66 og 1966-67.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 158) findes i tidenden sp. 5682, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 997).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Tredje behandling af forslag til lov om en rapsordning.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 159) findes i tidenden sp. 5682, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 997).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene til de to førstnævnte lovforslag sattes først til forhandling.

Chr. Rasmussen: Udvalget har efter de tre lovforslags anden behandling afholdt et møde, og der er afgivet en tillægsbetænkning. Jeg kan ikke give udtryk for, at denne tillægsbetænkning tyder på særlig stor enighed i udvalget, da der er ikke mindre end 5 mindretalsindstillinger.

Der er imidlertid stillet 3 ændringsforslag. Ændringsforslag nr. 1 til forslag om lov til afsætning af danske landbrugsvarer m. m. er stillet af den højtærede landbrugsminister og tiltrådt af udvalget. Det går ud på at gennemføre en vis begrænsning i den hjemmeslagtning, der hidtil er foregået, således at det kun skulle blive producenterne, der havde mulighed for at slagte til eget forbrug.

Et mindretal bestående af venstres medlemmer af udvalget har desuden til lovforslaget om afsætning af danske landbrugsvarer stillet ændringsforslag nr. 2 gående ud på, at der i året 1966-67 ud over de 100 mill. kr. stilles yderligere 60 mill. kr. til rådighed for landbrugets dispositionsfond.

Endelig har de konservative stillet et ændringsforslag til forslag til lov om en kornordning for høstdårene 1965-66 og 1966-67 gående ud på, at kornordningen skal optages til revision i folketingsåret 1965-66.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale at